

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายประวิติ รักหารัตน์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๙๒ หมู่ที่ ๑๑ตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่
โทรศัพท์ ๐๘๒-๒๘๖๐๔๓๒

เกิด พ.ศ. ๒๔๙๔ ปัจจุบันอายุ ๗๔ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๗

สถาบันการศึกษา-

คณะ/สาขาวิชา-

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๐๕,๕๔๕ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ปาล์มน้ำมัน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. พื้นที่ปลูกพืชหลัก

- พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๒๕ ไร่

๒. พื้นที่ปลูกพืชผสมผสาน เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเสี่ยง

- เกษตรผสมผสาน จำนวน ๙ ไร่ (โกโก้ ชา ผักหวาน)

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๗ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑) ฐานเรียนรู้การจัดการสวนปาล์มน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ฐานเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักคุณภาพสูง

๓) ฐานเรียนรู้การเลี้ยงด้วงสาคู

๔) ฐานเรียนรู้การปลูกพืชแซมในสวนปาล์มน้ำมัน เพื่อเพิ่มรายได้

๕) ฐานเรียนรู้ประมงน้ำจืด

๖) ฐานเรียนรู้การแปรรูป

๗) ฐานเรียนรู้บัญชีครัวเรือน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- เศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรผสมผสาน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- การป้องกันและการจัดการแมลงศัตรูพืช และโรคพืชแบบผสมผสาน
- การจัดการดินและปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- การบริหารจัดการสวนทุเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนำจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

- เศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรผสมผสาน

เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรผสมผสานแก่เกษตรกรและผู้สนใจ ภายในแปลงประกอบด้วยพื้นที่ปลูกพืชหลักปาล์มน้ำมัน เพื่อเป็นรายได้หลักของครัวเรือน พื้นที่ปลูกพืชผสมผสาน เช่น โกโก้ ผักหวาน ผักผักสวนครัว ไม้ผล และพืชสมุนไพร เพื่อสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ ลดความเสี่ยงจากการเพาะปลูกเชิงเดี่ยว และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร มีแปลงสาธิตการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อลดต้นทุนและฟื้นฟูคุณภาพดิน มีบ่อเลี้ยงปลา พื้นที่เลี้ยงสัตว์ขนาดเล็ก และแมลงเศรษฐกิจ เช่น เลี้ยงไก่ เลี้ยงผึ้ง เพื่อเป็นแหล่งอาหารโปรตีน และรายได้เสริม รวมถึงพื้นที่เรียนรู้การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) เพื่อลดการใช้สารเคมี นอกจากนี้ยังมีพื้นที่จัดกิจกรรมอบรม ถ่ายทอดความรู้ และสาธิตกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการจัดสรรพื้นที่ตามหลักทฤษฎีใหม่ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการผลิต การบริโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

- ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
- เข้าร่วมประชุม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. อำเภอปลายพระยา และคณะกรรมการแปลงใหญ่ระดับอำเภอ ผ่านเวทีการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ร่วมกันวางแผนงานในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

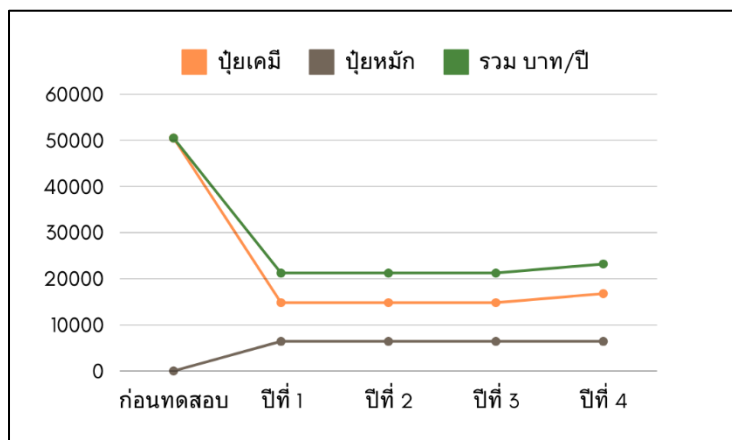
๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายประวัติ รักษารัตน์ เป็นบุคคลที่มีความเป็นผู้นำพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆและนำมาทดลองปฏิบัติภายในแปลงอยู่เสมอ และจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันทำให้ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมเกิดแนวคิดที่จะลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันโดยการลดจำนวนต้นปาล์มภายในแปลงลง ๕๐% ของพื้นที่ปลูก โดยครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ทดลองทำแปลงทดสอบ จำนวน ๑๐ ไร่ โดยเลือกทำลายต้นปาล์มน้ำมันด้วยการล้มแถวเว้นแถว จากเดิมในแปลงมีปาล์มน้ำมันจำนวน ๒๑๔ ต้น โค่นทำลายเหลือเพียง ๑๐๗ ต้น ในแนวเหนือ - ใต้

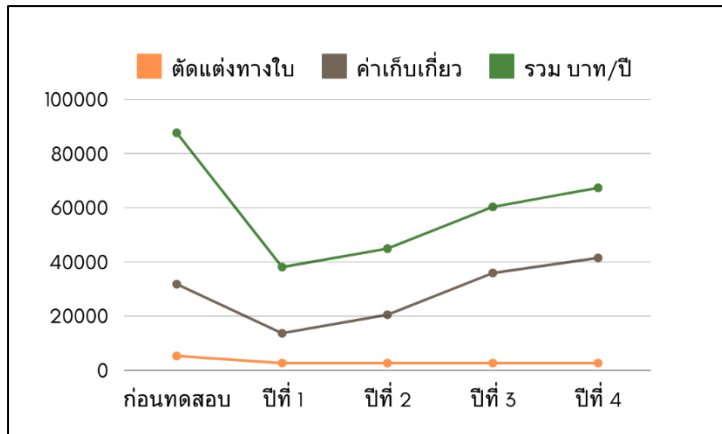

ภาพสวนปาล์มน้ำมันที่มีการล้มสับแถวเว้นแถวและปลูกพืชแซม

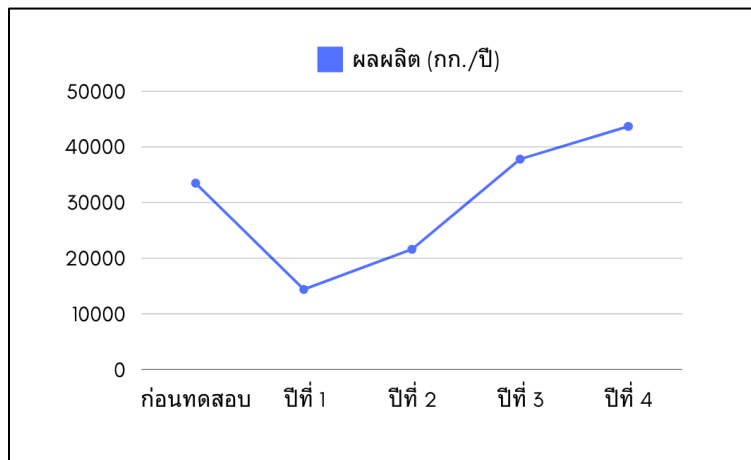
และนายประวัติ รักษารัตน์ เริ่มเก็บข้อมูลตัวเลข ผลผลิต และต้นทุนการผลิตภายในแปลงเพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังทำแปลงทดสอบโดยมีรายละเอียดดังนี้

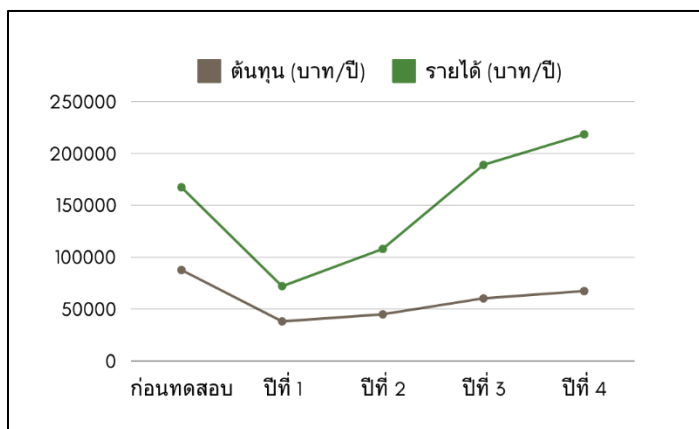
กราฟเปรียบเทียบแสดงต้นทุนด้านปัจจัยการผลิตที่ลดลง ตั้งแต่ปีที่ ๑ - ปีที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๓- พ.ศ. ๒๕๖๗)

กราฟเปรียบเทียบแสดงต้นทุนด้านแรงงานที่ลดลง ตั้งแต่ปีที่ ๑ - ปีที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๓- พ.ศ. ๒๕๖๗)

กราฟเปรียบเทียบแสดงผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปีที่ ๑ - ปีที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๗)

กราฟเปรียบเทียบแสดงต้นทุนและรายได้ที่เปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ปีที่ ๑ - ปีที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๓ - พ.ศ. ๒๕๖๗)

สรุปผลการทดสอบลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตในแปลงปาล์มน้ำมันโดยการล้มน้ำในแปลงในแต่ละปีเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนล้มน้ำในแปลง (พ.ศ.๒๕๖๓)

ต้นทุนลดลง	๒๐,๒๙๘ บาท คิดเป็น ๒๓.๑๖ %
รายได้เพิ่มขึ้น	๑๗,๒๘๐ บาท คิดเป็น ๓๐.๔๖ %

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ และคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของตลาด

- พืชสภาพอากาศและฤดูกาลมากเกินไป
- ขาดข้อมูลด้านพันธุ์พืช ดิน น้ำ และการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

๒. ต้นทุนการผลิตสูง

- ราคาปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย, ยา) สูงขึ้น
- การใช้ปัจจัยการผลิตไม่คุ้มค่า เพราะขาดข้อมูลเชิงวิชาการ

๓. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

- ฝนแล้ง น้ำท่วม อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว
- ศัตรูพืชและโรคระบาดเกิดถี่และรุนแรงขึ้น
- การเพาะปลูกแบบเดิมเริ่มไม่ตอบโจทย์สภาพแวดล้อมใหม่

๔. ความต้องการของผู้บริโภคเปลี่ยนไป

- เน้นสินค้าปลอดภัย (Safe Food) และเกษตรอินทรีย์
- ต้องการข้อมูลย้อนกลับ (Traceability) ว่าสินค้ามาจากแหล่งไหน
- ต้องการสินค้าที่มีคุณภาพสม่ำเสมอตลอดปี

๕. การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

- ใช้น้ำ ปุ๋ย และสารเคมีเกินความจำเป็น ทำให้สิ้นเปลืองและเกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม
- ดินเสื่อมคุณภาพ และแหล่งน้ำปนเปื้อน
- ต้องมีเทคโนโลยีวิเคราะห์และจัดการให้แม่นยำ โดยการวิเคราะห์ดิน และใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑. การลดปัญหาเรื่องดิน น้ำ และอากาศ

- สำรวจสภาพดิน ความชื้น และสุขภาพพืช เพื่อวางแผนให้น้ำและปุ๋ยอย่างเหมาะสม ให้น้ำตรงจุด ลดการสูญเสีย และลดการชะล้างหน้าดิน

๒. การลดต้นทุนการผลิต

- การผลิตปุ๋ยหมักและปุ๋ยอินทรีย์เอง ลดค่าใช้จ่ายและปรับปรุงดิน วางแผนต้นทุน รายได้ และติดตามผลการผลิต

๓. การลดการระบาดของศัตรูพืช

- การใช้ชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช เช่น เชื้อไตรโคเดอร์มา, บีที (*Bacillus thuringiensis*)
- การใช้กับดักแมลงแบบฟีโรโมน ลดการใช้สารเคมี
- การปลูกพืชหมุนเวียนและพืชไล่แมลง เพื่อตัดวงจรศัตรูพืช

๔. การเพิ่มผลผลิต

- การใช้พันธุ์พืชปาล์มน้ำมันที่ปรับปรุงพันธุ์แล้ว ให้ผลผลิตสูง ทนโรค และทนสภาพอากาศ
- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้พืชได้รับธาตุอาหารที่เหมาะสม

๕. การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

- การแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น ปลาตุกร้า เพิ่มอายุการเก็บ
- การบรรจุภัณฑ์และสร้างแบรนด์ RAKSARAT FARM
- การตลาดออนไลน์ ขายตรงถึงผู้บริโภคผ่าน Facebook

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา

- สำรวจสภาพพื้นที่เพาะปลูก (ดิน น้ำ อากาศ)
- วิเคราะห์ชนิดพืช ความต้องการ และปัญหาที่พบ
- เก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตและผลผลิตที่ผ่านมา

๒. เลือกเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม

- พิจารณาว่าเทคโนโลยีนั้นจะสามารถแก้ปัญหาได้
- ดูความคุ้มค่าด้านต้นทุนและผลตอบแทนเกิดขึ้น
- เลือกเทคโนโลยีที่ผู้ใช้งานสามารถดูแลและซ่อมบำรุงได้ง่าย

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอนวิธีการอย่างละเอียด)

๑. เก็บตัวอย่างดิน

- เลือกเก็บจากหลายจุดในแปลงเพาะปลูก (อย่างน้อย ๑๕ จุด)
- ขุดดินลึกประมาณ ๑๕-๒๐ ซม. สำหรับพืชไร่และพืชผัก หรือ ๓๐ ซม. สำหรับไม้ผล
- ผสมดินจากทุกจุดให้เข้ากัน แล้วตักตัวอย่างประมาณ ๕๐๐ กรัม
- ใส่ถุงพลาสติกติดป้ายระบุสถานที่และวันที่เก็บ

๒. ส่งวิเคราะห์ดิน

- นำตัวอย่างไปยังศูนย์บริการตรวจวิเคราะห์ดิน หรือห้องปฏิบัติการของกรมพัฒนาที่ดิน/

มหาวิทยาลัย

- รวบรวมการตรวจค่าต่าง ๆ เช่น pH, อินทรีย์วัตถุ, ไนโตรเจน, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม

๓. แปลผลและวางแผนการให้ปุ๋ย

- พิจารณาความต้องการธาตุอาหารของพืช
- ใช้คำแนะนำการใส่ปุ๋ยจากผลวิเคราะห์ดิน
- คำนวณปริมาณปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์ที่ต้องใช้

๔. การใส่ปุ๋ยตามแผน

- ใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโตของพืช
- แบ่งใส่หลายครั้งเพื่อลดการสูญเสียและให้พืชใช้ได้เต็มที่

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ปาล์มน้ำมัน พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๕ - ๐ - ๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) เกษตรผสมผสาน พื้นที่ปลูกจำนวน ๙ - ๐ - ๐ (ไร่-งาน-วา)

(โกโก้ ข้าว ผักหวาน มะพร้าว)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) การเลี้ยงปลาตก จำนวน ๕,๐๐๐ (บาท)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์และแมลงเศรษฐกิจ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) การเลี้ยงผึ้งโพรง จำนวน ๕ (รัง)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ปลูกทุเรียน จำนวน ๒๐ (กิโลกรัม)

๔.๒) การทำปุ๋ยหมัก จำนวน ๖,๐๐๐ (กิโลกรัม)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าปาล์มน้ำมัน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ปุ๋ยเคมี เป็นเงิน ๖๗๐.๘๐ บาท/ไร่

๑.๒) ปุ๋ยหมัก เป็นเงิน ๒๕๖.๘๐ บาท/ไร่

๑.๓) ตัดแต่งทางใบ เป็นเงิน ๑๐๗.๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) กำจัดวัชพืช เป็นเงิน ๙๔.๔๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าเก็บเกี่ยว เป็นเงิน ๑,๖๕๙.๘๔ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๒,๖๙๔.๘๔ บาท/ไร่

รายได้ ๘,๗๓๖.๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ การปลูกผักหวาน

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๒๓๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ การเลี้ยงปลาดุก / ปลูกทุเรียน / การปลูกโกโก้

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๕,๐๕๗.๕๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปาล์มน้ำมัน / การเลี้ยงผึ้งโพรง

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๒๒๑,๙๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

จากแนวคิดในการลดจำนวนต้นปาล์มน้ำมันในแปลงลง ๕๐% เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต รวมถึงการผลิตสารกำจัดวัชพืชและปุ๋ยหมักใช้เองภายในแปลง ทำให้นายประวิติ รักษารัตน์ สามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตในพื้นที่ ๑๐ ไร่ ได้ดังนี้

รายละเอียด การ ดำเนินการ	ค่าใช้จ่าย					รวม ค่าใช้จ่าย	ผลผลิต กก./ปี	รายได้ บาท/ปี
	ปุ๋ยเคมี	ปุ๋ยหมัก	ตัดแต่ง ทางใบ	กำจัด วัชพืช	เก็บเกี่ยว			
ก่อน ดำเนินการ พ.ศ.๒๕๖๓	๕๐,๕๐๓	-	๕,๓๕๐	๔,๘๐๐ (ใช้ สารเคมีที่ จำหน่าย ใน ท้องตลาด)	๓๑,๘๐๖	๘๗,๖๕๙	๓๓,๔๘๐	๑๖๗,๔๐๐
หลัง ดำเนินการ ปีที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๖๗)	๑๖,๗๗๐	๖,๔๒๐	๒,๖๗๕	๒,๓๖๐ (ใช้สาร กำจัด วัชพืชที่ ผลิตเอง)	๔๑,๔๙๖	๖๗,๓๖๑	๔๓,๖๘๐	๒๑๘,๔๐๐

จากการทำแปลงทดสอบ จึงได้เห็นถึงความสำเร็จในการลดต้นทุนและการเพิ่มรายได้ภายในแปลงได้จึงได้เพิ่มเป็นพื้นที่เพิ่มเติมจึงได้เพิ่มพื้นที่ดำเนินการจาก ๑๐ ไร่เป็น ๑๕ ไร่และมีการปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มเติมปรับระยะปลูกจาก ๙ x ๙ เมตร เป็น ๙ x ๑๘ และระหว่างแถวมีการปลูกพืชเสริมเพื่อเป็นรายได้อีกช่องทางการผลิต

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

แต่ละกิจกรรมการผลิต นายประวิติ รักขารัตน์ จะให้ความสำคัญในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่

การปรับปรุงบำรุงดิน

มีการเก็บตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์หาธาตุอาหาร และใช้ปุ๋ยชีวภาพและโดโลไมท์ปรับปรุงสภาพดินเป็นกรดก่อนปลูกพืช การใช้ปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยเคมี และใช้น้ำหมักชีวภาพที่ทำไว้ใช้เองในการ

บำรุงพืชและป้องกันป้องกันกำจัดศัตรูพืช ใช้เศษหญ้าที่แห้งแล้วคลุมโคนต้นเพื่อรักษาความชื้นของหน้าดิน

ภาพกิจกรรมการปูทางใบในสวนปาล์มน้ำมันเพื่อรักษาความชื้นของหน้าดิน

การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยใช้วิธีผสมผสาน

สังเกตการณ์ทำลายของแมลงศัตรูพืช และหาวิธีป้องกันกำจัดให้ทันต่อการทำลาย โดยใช้สารเคมีที่ตรงตามการระบาด ถูกวิธี ถูกอัตรา และใช้ในเวลาที่เหมาะสม

การกักเก็บบำบัดของเสีย

ในกิจกรรมการเกษตรจะไม่มี การปล่อยของเสียสู่แหล่งน้ำ หรือพื้นที่ใกล้เคียง นำเศษวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นปุ๋ยหมัก หรือผลไม้รสเปรี้ยวมาทำน้ำหมักชีวภาพใช้หมุนเวียนภายในแปลง

การอนุรักษ์น้ำ

เนื่องจากในแปลงของลุงประวิทย์มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติเป็นตาน้ำผุด นายประวิทย์ รักษา รัตน์ จึงอนุรักษ์พื้นที่โดยรักษาต้นไม้รอบๆ แหล่งน้ำ และปลูกต้นไม้เพิ่มเติมเพื่อรักษาพื้นที่ให้น้ำตลอดทั้งปี

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ: การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า แหล่งน้ำ ช่วยรักษาความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศ.
- แหล่งอาหาร: ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์และสัตว์ต่างๆ.
- แหล่งที่อยู่อาศัย: การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติช่วยรักษาแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ.
- อากาศและน้ำสะอาด: ป่าไม้มีบทบาทสำคัญในการฟอกอากาศและกรองน้ำ ทำให้เรามีอากาศบริสุทธิ์และน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค.
- รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน: ป่าไม้ช่วยป้องกันการพังทลายของดิน และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน.

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

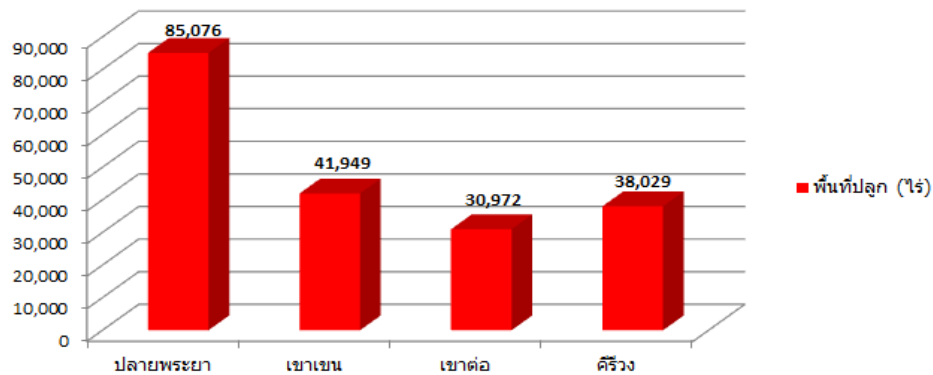
อำเภอปลายพระยา มีพื้นที่การปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๑๙๖,๐๒๖ ไร่ ๖,๓๒๕ ไร่ ๖๕ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากตำบลปลายพระยา จำนวน ๘๕,๐๗๖ ไร่ จำนวน ๒,๒๘๙ ไร่ ๖๕ ไร่ รองลงมาคือตำบลเขาเขน จำนวน ๔๑,๙๔๙ ไร่ ๑,๔๐๒ ไร่ ๖๕ ไร่ และตำบลคีรีวง จำนวน ๓๘,๐๒๙ ไร่ ๑,๒๕๗ ไร่ ๖๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่

	ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่
๑	ปลายพระยา	๒,๒๘๙	๘๕,๐๗๖	๘๓,๕๕๙	๒๗๙,๐๘๗	๓,๓๔๐.๐๐
๒	เขาเขน	๑,๔๐๒	๔๑,๙๔๙	๔๑,๒๐๒	๑๓๗,๖๑๕	๓,๓๔๐.๐๐
๓	เขาต้อ	๑,๓๗๗	๓๐,๙๗๒	๓๐,๔๒๑	๑๐๑,๖๐๖	๓,๓๔๐.๐๐
๔	คีรีวง	๑,๒๕๗	๓๘,๐๒๙	๓๗,๓๕๑	๑๒๔,๗๕๒	๓,๓๔๐.๐๐
รวม		๖,๓๒๕	๑๙๖,๐๒๖	๑๙๒,๕๕๓	๖๔๓,๐๖๐	๓,๓๔๐.๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปลายพระยา พ.ศ.๒๕๖๘)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่

ภาพที่ ๑๗ แสดงปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่

(ที่มา : สำนักงานเกษตรปลายพระยา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑. การเป็นแปลงเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้

เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ภายใต้ความร่วมมือของกรมส่งเสริมการเกษตร หน่วยงานภาคีร่วมในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มุ่งเน้นที่การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนการผลิตรวมทั้งเป็นต้นแบบให้กับชุมชนด้านการทำเกษตรผสมผสาน การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การขยายผลสู่ชุมชน สังคม

เป็นวิทยากร เนื่องจากประสบการณ์ในการปฏิบัติและทดลองด้วยตนเองจนประสบผลสำเร็จ ทำให้มีความรู้และสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดแก่ผู้สนใจในและนอกชุมชน ยินดีถ่ายทอดประสบการณ์โดยไม่หวงความรู้เพื่อเป็นบทเรียนให้แก่ผู้อื่น เช่น การทำปุ๋ยหมักจากทางปาล์ม การผลิตสารชีวภัณฑ์ การลดต้นทุนในสวนปาล์มน้ำมัน การทำเกษตรผสมผสาน การทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนได้นำนักเรียนกลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนวิทยาประชาคม ม.๓ ต.เขาเขน อ.ปลายพระยา มาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงในการทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาคือ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรในการศึกษาและพัฒนาความรู้ด้านการเกษตรต่างๆ
- ให้บริการด้านต่างๆ เช่น การให้คำแนะนำ การสาธิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการแก้ไขปัญหา
- ทำหน้าที่เชื่อมโยงเกษตรกรกับหน่วยงานต่างๆ และเกษตรกรด้วยกันเอง เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการเกษตร

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรผ่านช่องทางต่างๆ
- สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายการให้บริการสารสนเทศด้านการเกษตรกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ช่วยให้ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงเกษตรกรได้ทั่วถึงและรวดเร็ว
- ถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่เกษตรกร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

นำความรู้และเทคโนโลยีที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรจริงในพื้นที่ของตน เป็นแปลงทดสอบ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงสามารถขยายผลไปสู่เกษตรกรรายอื่นได้จริง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ เป็นเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และพัฒนาคุณภาพ
- ทำหน้าที่เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ, ศวพ. สำนักงานประมงอำเภอ ,สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาภาคการเกษตรอย่างเป็นระบบ

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร เพื่อสร้างความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกัน
- มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้กับเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตร
- เป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีให้กับเกษตรกรในการนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรในชุมชน

การดำเนินงานในฐานะ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ถือว่าเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและพัฒนาการเกษตรในชุมชน อย่างเป็นรูปธรรมทั้งในด้านการถ่ายทอดความรู้ การเป็นแบบอย่าง และการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกษตรกรในพื้นที่สามารถเข้ามาศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง สามารถรวบรวมองค์ความรู้และนวัตกรรมการเกษตรที่ทันสมัย ถ่ายทอดให้กับ

เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายเกษตรกรเข้มแข็ง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือกัน จนเกิดความสามัคคีในชุมชน ช่วยเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ผ่านการปรับใช้เทคโนโลยีและหลักวิชาการในการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพสินค้า เป็นแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่ หันมาสนใจการเกษตรและเห็นว่าการเกษตรสามารถสร้างอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืนได้ มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการส่งเสริมเกษตรกรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรอินทรีย์ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑. ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ด้วยแนวความคิดที่จะเป็นผู้ให้พร้อมแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ที่ตัวเองมีทำให้นายประวัตรักษ์รัตน์ เป็นบุคคลที่คนในชุมชนให้การยอมรับนับถือเป็นบุคคลที่ให้ความสำคัญกับการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาในด้านต่างๆให้แก่คนในชุมชนโดยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่างๆในชุมชนดังนี้

๑) ผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านหมู่ที่ ๑๑ ตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่

๒) ประธานศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอปลายพระยาจังหวัดกระบี่

๓) ประธานแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอปลายพระยา แปลงปี ๒๕๖๐-เป็นครูบัญชีอาสา

การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ภายใต้ความร่วมมือของกรมส่งเสริมการเกษตร หน่วยงานภาคีร่วมในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มุ่งเน้นที่การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนการผลิตรวมทั้งเป็นต้นแบบให้กับชุมชนด้านการทำเกษตรผสมผสาน การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพกิจกรรมการสาธิตการทำปุ๋ยหมักจากทางน้ำมันและการผลิตสารชีวภัณฑ์แก่เกษตรกรในชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เป็นวิทยากร เนื่องจากประสบการณ์ในการปฏิบัติและทดลองด้วยตนเองจนประสบผลสำเร็จ ทำให้มีความรู้และสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดแก่ผู้สนใจในและนอกชุมชน ยินดีถ่ายทอดประสบการณ์โดยไม่หวังความรู้เพื่อเป็นบทเรียนให้แก่ผู้อื่น เช่น การทำปุ๋ยหมักจากทางปาล์ม การผลิตสารชีวภัณฑ์ การลดต้นทุนในสวน ปาล์มน้ำมัน การทำเกษตรผสมผสาน การทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนได้นำนักเรียนกลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนวิทยาประชาคม ม.๓ ต.เขาเขน อ.ปลายพระยา มาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงในการทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

ภาพกิจกรรมถ่ายทอดความรู้การทำปุ๋ยหมักจากทางปาล์มให้นักเรียนกลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนวิทยาประชาคม

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำในสิ่งที่เรารัก และรักในสิ่งที่ทำ”

“พร้อมที่จะแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ที่มีให้กับผู้ที่สนใจโดยไม่ปิดบัง”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นายณัฐชัย อภัยภักดี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาวโสธยา เทพณรงค์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาวเสริมศรี หวานแก้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ / สัมภาษณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

.....-

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.